

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 556/2021
22.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и др Драгише Б. Слијепчевића, чланова већа, у правној ствари тужилаца - противтужених РЕПУБЛИКА СРБИЈА, коју заступа Државно правобранилаштво, и ГРАД ВРАЊЕ, кога заступа Градско правобранилаштво града Врања, против туженог - противтужиоца ДП „ПОЉОПРОДУКТ“ у стечају из Врања, чији је пуномоћник Мирослав Мирковић, адвокат из Параћина, ради утврђења права својине, вредност предмета спора 2.501.000,00 динара одлучујући о ревизији тужилаца - противтужених изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 877/21 од 15.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 22.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца - противтужених изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 877/21 од 15.04.2021. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Лесковцу П бр. 427/2015 од 24.01.2018. године исправљена решењем 2 П 427/2015 од 25.12.2019. године и решењем 2 П 427/2015 од 13.01.2020. године, као и допунском пресудом 2 П 427/2015 од 14.12.2020. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је првотужилац носилац права својине, а друготужилац, носилац права коришћења на катастарским парцелама ближе описаним у изреци пресуде, ставом II изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца, преко досуђеног износа, а за кп бр. ... уписану у поседовном листу бр. ... КО ..., ставом III изреке одбијен је противтужбени захтев туженог - противтужиоца, којим је тражио да се утврди да је тужени -противтужилац носилац права својине на одређеним катастарским парцелама ближе наведеним у изреци пресуде. Ставом IV изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 877/21 од 15.04.2021. године у ставу првом изреке одбачена је тужба првотужиоца и друготужиоца изјављена на став први изреке првостепене пресуде. У ставу другом изреке укинута је првостепена пресуда у ставу првом, трећем и четвртом изреке и допунска пресуда од 14.12.2020. године и одлучено: 1) а) сматра се да су првотужилац и друготужилац повукли тужбу у делу тужбеног захтева којим су тражили да се утврди да је првотужилац власник, а

друготужени носилац права коришћења на тачно побројаним парцелама; б) да је тужени повукао противтужбу у делу тужбеног захтева којим је тражио да се утврди да је носилац права својине на тачно побројаним парцелама; у тачки 2) истога става изреке, усвојен је тужбени захтев па је утврђено према туженом ДП ПОЉОПРОДУКТ у стечају Врање, да је првотужилац носилац права државне својине на парцелама побројаним у овој тачки; у тачки 3) одбачена је тужба првотужиоца Република Србија у делу става првог изреке, којом је тражио да се утврди да је носилац права својине на парцелама ближе наведеним у овој тачки изреке; у тачки 4) одбијен је тужбени захтев друготужиоца Град Врање којим је тражио да се утврди да је носилац права коришћења на катастарским парцелама – пољопривредном земљишту ближе наведеном у изреци; у тачки 5) одбијен је тужбени захтев првотужиоца Република Србија којим је тражио да се утврди да је носилац права својине и друготуженог Град Врање, којим је тражио да се утврди да је носилац права коришћења на тачно побројаним парцелама; у тачки 6) одбијен је тужбени захтев првотужиоца Република Србија којим је тражио да се утврди да је носилац права својине и друготуженог Град Врање, којим је тражио да се утврди да је носилац права коришћења на катастарским парцелама ближе наведеним у овој тачки; у тачки 7) одбијен је тужбени захтев првотужиоца Република Србија којим је тражио да се утврди да је носилац права својине и друготуженог Град Врање, којим је тражио да се утврди да је носилац права коришћења на тачно побројаним парцелама; у тачки 8) одбијен је тужбени захтев туженог - противтужиоца ДП „ПОЉОПРОДУКТ“ У СТЕЧАЈУ, којим је тражио да се утврди да је носилац права својине на побројаним парцелама; у тачки 9) обавезани су првотужилац и друготужилац да туженом - противтужиоцу солидарно накнаде трошкове првостепеног и другостепеног поступка у износу од 85.000,00 динара; у тачки 10) одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужиоци су изјавили благовремену и дозвољену ревизију (члан 403. став 2. тачка 3 ЗПП-а) због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..18/20) Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису од утицаја ревизијски наводи о томе да је другостепена одлука неразумљива, нејасна и противречна, јер се њима суштински указује да је таква одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог предвиђен у члану 407. Закона о парничном поступку, због чега наводи ревидента у том делу нису од утицаја у ревизијском поступку. Не могу се прихватити ревизијски наводи да постоји битна повреда поступка јер изрека другостепене пресуде не обухвата све парцеле које су предмет тужбеног захтева. Уколико изрека другостепене пресуде не садржи све парцеле које су тужиоцу утужили према прецизираном поднеску од 06.04.2009. године, онда значи да другостепени суд није одлучио о свим захтевима странака, што је разлог за доношење допунске пресуде из члана 356. ЗПП-а, како би се донела одлука и о преосталим парцелама. Међутим, то не утиче на правилност саме изреке јер у односу

на пресуђене захтеве, она садржи све елементе из члана 355. став 3. ЗПП-а, па не стоје ревизијски наводи о битној повреди поступка на коју је указано.

Предмет тужбеног захтева је утврђење права својине у корист првотужиоца, односно право коришћења у односу на друготужиоца, на катастарским парцелама ближе наведеним у изреци другостепене пресуде.

Из списка предмета произлази да је другостепени суд сагласно члану 383. став 4. Закона о парничном поступку, заказао расправу ради одлучивања о жалбама и захтевима странака, јер је у овој парници пресуда већ била укинута, а првостепена пресуда је према оцени другостепеног суда, била заснована на битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12 Закона о парничном поступку, у смислу одредбе члана 386. став 3. Закона о парничном поступку, због чега је другостепени суд утврдио чињенично стање и одлучио о захтевима странака.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су тужбом тражили да се утврди право својине и право коришћења на пољопривредном земљишту, на катастарским парцелама наведеним у поднеску од 06.04.2009. године, којим је уређен тужбени захтев и истакли да је над туженим отворен стечајни поступак, да су се тужиоци обратили дописом стечајном већу ради излучења непокретности из стечајне масе, по ком захтеву стечајни управник није поступио, услед чега су тужиоци поднели предметну тужбу. Другостепени суд је из изведених доказа извршио индивидуализацију парцела које су у катастру уписане: као државна својина са носиоцем права коришћења Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде; парцеле на којима су поред туженог и првотужиоца, као носоци права својине, држаоци и корисници уписана трећа, физичка и правна лица са одређеним уделима; парцеле уписане као друштвена својина, а тужени уписан као корисник, а исте су стечене теретним правним послом купопродајом, исплатом у поступку арондације земљишта, куповином у судском извршном поступку; парцеле уступљене туженом од стране тужиоца на трајно коришћење без накнада; парцеле које нису уписане у достављеним листовима непокретности. У току првостепеног поступка, предложено је да се изведе доказ вештачењем ради разграничења државног и друштвеног земљишта, али су странке пропустиле, односно одбиле да изврше плаћања трошкова вештачења, у износу који је тражио вештак с обзиром на обимност посла, услед чега су странке одустале од овог предлога.

Привредни апелациони суд је донео одлуку у ставу II 1а) и б), полазећи од одредбе члана 356. ЗПП-а којом је прописано да, ако је суд пропустио да одлучи о свим захтевима о којима мора да се одлучи пресудом, или је пропустио да одлучи о делу захтева, странка може у року од 15 дана од дана достављања пресуде да предложи парничном суду да изврши допуну пресуде, а ако странка не предложи доношење допунске пресуде у року из става 1. овог члана, сматраће се да је тужба у том делу повучена. Тужиоци су у жалби истакли да није у целини одлучено о постављеном тужбеном захтеву, па је, након што су списи враћени првостепеном суду од стране овог суда, првостепени суд донео допунску пресуду од 14.12.2020. године. Против допунске пресуде тужиоци нису поднели жалбу, нити су након пријема, у року од 15 дана изнова тражили доношење допунске пресуде, за део тужбеног захтева о коме није одлучено ни пресудом од 24.01.2018. године, ни допунском пресудом од 14.12.2020. године. Ни

тужени, након пријема првостепене пресуде од 24.01.2018. године, није предложио доношење допунске пресуде у делу у коме није одлучено о постављеном противтужбеном захтеву, услед чега се сматра да су тужба и противтужба у том делу повучене, због чега је другостепени суд донео одлуку као II изреке под 1а) и б).

Одлуку као у ставу II 2) другостепени суд донео је из разлога што су катастарске парцеле побројане у овом ставу изреке, од стране Скупштине општине Врање, додељене на трајно коришћење без накнаде правном претходнику туженог Решењем 463-181/90-04 од 04.05.1990. године, а у катастру непокретности су уписане као друштвена својина на којој тужени има право коришћења. Тужени у току поступка није доставио доказе о стицању ових парцела теретним правним послом, услед чега је, применом одредбе чл. 1. став 2. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, усвојен тужбени захтев тужиоца у овом делу.

Другостепени суд је одбацио тужбу првотужиоца као у ставу II 3), полазећи од одредбе члана 194. став 2. Закона о парничном поступку, јер према налажењу суда не постоји правни интерес првотужиоца за подношење утврђујуће тужбе из разлога што је у листовима непокретности и на катастарским парцелама које су ближе наведене у ставу II 3) изреке, уписана државна својина чији је носилац првотужилац, а то право му тужени-противтужилац у претежном делу није спорио.

Ставом II 4) изреке другостепени суд је одбио тужбени захтев друготужиоца Град Врање, којим је тражио да се утврди да је носилац права коришћења на катастарским парцелама из овог става изреке. Према образложењу одлуке, у току поступка дошло је до уписа у катастру непокретности у складу са Законом о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, као и Законом о пољопривредном земљишту, а на основу разграничења имовине у државној и друштвеној својини, од стране надлежног органа, због чега је тужбени захтев у том делу оцењен као неоснован.

Ставом II 5) изреке, другостепени суд је одбио тужбени захтев тужилаца за утврђење права својине (коришћења) на непокретностима из овог става изреке из разлога непостојања потпуне пасивне легитимације на страни туженог. У листовима непокретности из става II 5) изреке, као сувласници или суддржаоци непокретности на којима је првотужилац тражио утврђење права својине, а друготужилац утврђење права коришћења, појављују се трећа лица, па како у конкретном случају тужбом нису обухваћена сва та лица, другостепени суд је одбио тужбени захтев.

У ставу II б) одбијен је тужбени захтев првотужиоца и друготужиоца из разлога што у току поступка нису доказали да се ради о државном земљишту које је додељено туженом на трајно коришћење без накнаде, на коме је тужени имао само право коришћења и које у смислу одредбе чл. 1 Закона представља државну својину. Тужени је у току поступка доставио доказе о теретном стицању непокретности из става II б) – уговоре о купопродаји, споразуме закључене са физичким лицима о уговореној висини новчане накнаде за арондиране непокретности, те судске одлуке о куповини непокретности у судском извршном поступку, што је све основ за стицање својине у смислу одредбе члана 20. и 21. Закона о основама својинскоправних односа. У делу захтева друготуженог, Привредни апелациони суд налази да нису испуњени услови за

утврђење права коришћења јер се ради о пољопривредном земљишту, за које је чланом 2. став 2. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине прописано да њиме располаже и управља држава преко министарства надлежног за послове пољопривреде.

Одлуку као у ставу II 7) другостепени суд је донео из разлога што се захтев односи на катастарске парцеле које под наведеним бројевима не постоје уписане у достављеним листовима непокретности, па суд није располагао доказима на основу којих би могао одлучивати о постављеном тужбеном захтеву у овом делу. Терет доказивања да су тражене катастарске парцеле државна својина је на тужиоцу, па је другостепени суд применом одредбе чл. 231. ЗПП-а одлучио као у ставу II 7) изреке.

Ревиденти не прихватају изнете материјалноправне закључке другостепеног суда. Указују на неправилно утврђено чињенично стање у погледу података из катастра непокретности, да нису побројане све парцеле сходно поднеску тужилаца од 06.04.2009. године, те да имовина није правилно разграничена у смислу Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине. Такође су истакли да је тужени пре отварања стечаја располагао државним земљиштем ради укрупњавања поседа што није могао да чини, да нису правилно вршене промене у земљишним књигама и катастру непокретности, да парцеле које не постоје су највероватније претрпеле промене у катастру непокретности у погледу величине, подбројева или промене власника.

Према оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално и процесно право на основу ког је донео побијане одлуке.

Правилно је другостепени суд у ставу II 1)а) донео одлуку којом се сматра да су тужиоци повукли тужбу у делу тужбног захтева којим су тражили утврђење права својине (коришћења) на парцелама побројаним у овом ставу изреке. Наведена одлука је последица пропуштања тужилаца да поднесу захтев за допуну пресуде у смислу члана 356. став 3. ЗПП-а, будући да првостепени суд није одлучио о свим захтевима тужилаца, односно пропустио је да донесе одлуку о парцелама које су наведене у овом ставу изреке. Како тужиоци нису захтевали доношење допунске пресуде, правилно је другостепени суд применом цитираног члана донео одлуку као у ставу II 1)а) изреке.

Кад се ради о парцелама побројаним у ставу II 3) изреке, правилно је другостепени суд применом одредбе члана 194. став 2. ЗПП-а одбацио тужбу у том делу, јер првотужилац нема правни интерес за подношење утврђујуће тужбе у ситуацији када је његово право својине на наведеним парцелама већ уписано у катастру непокретности.

У ставу II 4) изреке, другостепени суд је правилном применом одредаба Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине и Закона о пољопривредном земљишту из 2006. године, одбио тужбени захтев друготужиоца за утврђење права коришћења на парцелама побројаним у овом ставу изреке. Наиме, према члану 60. став 1. Закона о пољопривредном земљишту, пољопривредним земљиштем Републике Србије (у даљем тексту: пољопривредно земљиште у државној својини) располаже и управља Република Србија преко Министарства. У конкретном случају, у погледу парцела из става II 4) утврђено је да су

уписане као државна својина, а као корисник је означено Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Наведено значи да друготужилац свој захтев за утврђење права коришћења мора усмерити према уписаном носиоцу тог права у катастру непокретности, а не према туженом који према стању у катастру, нема уписаних стварних права на предметним парцелама. Како је, дакле, према стању у катастру, држава власник предметних непокретности, која је једина и овлашћена да предметно земљиште да на коришћење другим лицима, то онда тужени није пасивно легитимисан у делу захтева друготужиоца за утврђење права коришћења на парцелама из става II 4) изреке, па је правилно другостепени суд одбио тужбени захтев.

Правилно је другостепени суд одбио и тужбени захтев за утврђење права својине (коришћења) на парцелама у односу на које својинска права имају уписана трећа лица. Сва лица уписана у катастру непокретности као носиоци права својине или других својинскоправних овлашћења чине материјалноправну заједницу, па због природе спора морају бити обухваћени тужбом. Како то није случај, правилно је другостепени суд донео одлуку као у ставу II 5), применом одредбе члана 211. став 2. Закона о парничном поступку.

Даље, указивање ревидената да није правилно извршено разграничење пољопривредног земљишта складу са Законом о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, без утицаја је на правилност побијане одлуке. Наиме, током поступка поднет је предлог за вештачењем ради разграничења државног и друштвеног земљишта, али странке нису платиле предујам трошкова, на који начин су одустале од предлога. На тај начин било је онемогућено испитивање чињеничних тврдњи да је тужилац власник земљишта из поднеска од 06.04.2009. године, а на основу извршеног разграничења, па стога тужилац сноси терет доказивања чињенице која је битна за остваривање његових права. Са тим у вези, правилно је другостепени суд одбио тужбени захтев у делу којим су тужиоци тражили утврђење права својине и коришћења на парцелама за које је тужени доказао да је исте стекао теретним правним послом. Реч је о парцелама које је правни претходник туженог стицао на основу уговора о купопродаји, споразума о арондацији, те судске одлуке о куповини земљишта у судским извршним поступцима, што представља ваљан основ за стицање права својине у складу са одредбом члана 20. и 21. Закона о основама својинскоправних односа. На таквом земљишту првотужилац не може имати право својине (а самим тим ни друготужилац право коришћења), јер је оно у моменту стицања могло бити једино у статусу друштвене својине (друштвени капитал), прибављено од стране туженог као средство за производњу, што у каснијој својинској трансформацији искључује својинска права државе на таквим непокретностима, а у смислу члана 1. став 2. и 5. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине из 1992. године. Зато је правилно одбијен тужбени захтев за утврђење права својине (коришћења) на парцелама побројаним у ставу II б) изреке другостепене пресуде.

Без утицаја на правилност побијане одлуке су ревизијски наводи да у катастру непокретности нису ажурно вршене све промене, те да поједини подаци не одговарају фактичком стању како по питању укњижених права, тако и у погледу идентификације самих парцела. Ово из разлога што се захтеви за провођење одговарајућих промена, исправки стања и вршења других права пред Републичким геодетским заводом врши у складу са правилима управног поступка, те нису од утицаја на одлуку другостепеног

суда која је заснована на приложеним исправама, које у складу са својим садржином, доказују стварна права на парцелама које су предмет тужбеног захтева.

На крају, нису од значаја ревизијски наводи да је упитна пуноважност располагања државним земљиштем од стране туженог, а за потребе укрупњавања и стварања комплекса земљишта, из разлога што је предмет тужбеног захтева утврђење права својине на конкретним парцелама, а не утврђење ништавости правних послова које је тужени предузимао ради стицања земљишта.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, нити разлози на које суд пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа, судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић